

<p>نام و نام خانوادگی: _____</p> <p>پایه تحصیلی: دهم انسانی</p> <p>نام درس: علوم و فنون</p>		<p>باسمه تعالی</p> <p>آموزش و پرورش شهرستان اسفراین</p> <p>دبیرستان ریحانه</p> <p>سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹</p>		<p>مدت امتحان: ۷۰ دقیقه</p> <p>نوبت: دوم</p>
سوالات				
۱	تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)	۱	ویژگی های نثر دوره سامانی را بنویسید. (۴ مورد)	۰/۵
۲	جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. الف) ویژگی اصلی نثر..... به کارگیری سجع است. ب) شاعران معروف آذربایجان و بودند. پ) آوردن آرایه های ادبی فراوان، امثال و اشعار گوناگون از عربی و پارسی از ویژگی های نثر..... است. ت) کشف الاسرار و عدة الابرار از آثار است.	۱		۰/۵
۳	چرا به سبک دوره سلجوقی، بینابین هم گفته می شود؟	۰/۵		
۴	درستی یا نادرستی عبارات زیر را با (ص) و (غ) مشخص نمایید. الف) زبان پارسی در دوره هخامنشیان رایج بود. () ب) قرن چهارم هجری، دوران غلبه، رواج، حفظ و ارانه آداب و رسوم ملی بود. () پ) یکی از ویژگی های شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم، سادگی فکر و روانی کلام آن است. () ت) مهم ترین دوره تمدن اسلامی ایران قرن پنجم و نیمه اول قرن ششم بوده است. ()	۱		۰/۲۵
۵	نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام در کجا پدید آمد؟	۰/۲۵		
۶	همه آثار به جز از نمونه های نثر دوره غزنوی و سلجوقی هستند. الف) کیمیای سعادت ب) قابوس نامه پ) تاریخ بلعمی ت) تاریخ بیهقی	۰/۲۵		
۷	موسیقی شعر (۶ نمره) هر یک از کلمات زیر دارای چند هجاست؟ نشانه های هجایی هر کدام را بنویسید. الف) استدلال ب) آسمانی پ) محبت ت) آمد	۱		
۸	واژه های قافیه و حروف مشترک آن را در هر بیت، مشخص کنید. الف) کی شعر تر انگیزد خاطر که حزین باشد؟ ب) چنین داد پاسخ فریدون که تخت	۱	یک نکته از این معنی، گفتیم و همین باشد نماند به کس جاودانه نه بخت	
۹	در کدام گزینه « ی » صامت است؟ الف) دید ب) یار	۰/۲۵	پ) فانی ت) بینا	
۱۰	هجاهای کدام گزینه با مصراع « توانا بود هر که دانا بود » مطابقت دارد؟ الف) تو از هر در که بازایی بدین خوبی و زیبایی پ) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی	۰/۵	ب) برو شیر درنده باش ای دغل ت) خداوندا شبم را روز گردان	

۱	بیت زیر را به هجاهای تشکیل دهنده آن تجزیه و تقطیع کنید؛ سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت	۱۱
۰/۵	آیا واژه « حضيض » می تواند با واژه « لذیذ » هم قافیه شود؟ دلیل خود را بنویسید.	۱۲
۰/۲۵	جمله « مقدار آوایی است که دهان با یک بار باز شدن آن را ادا می کند » تعریف کدام یک از موارد زیر است؟ (الف) واج (ب) حرف (پ) هجا (ت) مصوت	۱۳
۰/۵	کدام یک از ابیات زیر دارای « قافیه درونی » و کدام یک « نواقفیتین » می باشد؟ (الف) روح تویی نوح تویی فاتح و مفتوح تویی سینه مشروح تویی بر در اسرار مرا (ب) ز گردان ایران همآورد خواست ز جولان او در جهان گرد خاست	۱۴
۰/۵	واژه « سرافراز » را یک بار با همزه و بار دیگر بدون همزه به خط عروضی بنویسید. با همزه: بدون همزه:	۱۵
۰/۵	در ابیات زیر « ردیف » را مشخص کنید. (الف) دلارام در یر دلارام جوی (ب) به سودای جانان ز جان مشتغل لب از تشنگی خشک بر طرف جوی به ذکر حبیب از جهان مشتغل	۱۶
زیبایی شناسی (۶ نمره)		
۱	نمونه های واج آرای و واژه آرای را در ابیات زیر مشخص کنید. (الف) خواب نوشین بامداد رحیل (ب) ما را سری است با تو، که گر خلق روزگار بازدارد پیاده را ز سبیل دشمن شوند و سر پرود، هم بر آن سریم	۱۷
۰/۵	موازنه تقابل سجع های..... و در دو یا چند جمله است.	۱۸
۱	در عبارات زیر سجع ها را بیابید و نوع هر یک را مشخص کنید. (الف) آن که از جمال حق محجوب است، خود به نزدیک اهل بصیرت معذور باشد. (ب) نیکبخت آن که خورد و کشت و بدبخت آن که مُرد و هشت.	۱۹
۱	در ابیات زیر آرایه موازنه به کار رفته است یا ترصیع؟ دلیل خود را بنویسید. (الف) برگ بی برگی بود ما را نوال (ب) راه وصل تو، راه پر آسیب مرگ بی مرگی بود ما را حلال درد عشق تو، درد بی درمان	۲۰
۰/۵	واژه های کدام گزینه همگی سجع متوازی هستند؟ (الف) سال، مال، عار (ب) خار، خال، کار (پ) کمال، جمال، حلال (ت) غایت، نهایت، سعادت	۲۱
۲	در ابیات زیر جناس و نوع آن را مشخص کنید. (الف) مگذران روز سلامت به ملامت، حافظ (ب) پدر با پسر یکدگر را کنار (پ) نوبهار است در آن کوش که خوش دل باشی (ت) کفر است در طریقت ما کینه داشتن چه توقع ز جهان گذران می داری گرفتند کرده غم از دل کنار که بسی گل بدمد باز و تو در گل باشی آیین ماست سینه چو آینه داشتن	۲۲

شعر زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید.
 به دام افتاد روباهی سحرگاه
 که گر صیاد بیند هم چنینم
 پس آن گه، مرده کرد او خویشتن را
 چو صیاد آمد، او را مرده پنداشت
 ز بن ببرد حالی گوش او نیک
 به دل، روباه گفتا: ترک غم گیر
 یکی دیگر بیامد، گفت: این دم
 زبانش را ببرد آن مرد، ناگاه
 دگر کس گفت: ما را از همه چیز
 نزد دم، تا که آهن درفکنند
 به دل، روباه گفتا: گر بمانم
 دگر کس آمد و گفت: اختیار است
 چو نام دل شنید از دور، روباه
 به دل می گفت: با دل نیست بازی
 بگفت این و به صدستان و تزویر
 حدیث دل، حدیثی بس شگفت است

به روبه بازی اندیشید در راه
 دهد حالی به گلزار پوستینم
 ز بیم جان، فرو افکند تن را
 نمی یارست روبه را کم انگاشت
 که گوش او به کار آید مرا نیک
 چو زنده مانده ای، یک گوش، کم گیر
 زبان او به کار آید مرا هم
 نکرد از بیم جان، یک ناله روباه
 به کار آید همی دندان او نیز
 به سختی چند دندانش بکنند
 نه دندان باش و نه گوش و زبانت
 دل روبه، که رنجی را به کار است
 جهان بر چشم او شد تیره، آن گاه
 کنون باید به کارم حيله سازی
 بجست از دام، همچون از کمان، تیر
 که در عالم، حدیثش در گرفته است

الف) چهار مورد از ویژگی های زبانی شعر فوق را بنویسید.

ب) شعر فوق را از دید قلمرو ادبی بررسی کنید؟ (۴ مورد)

پیروز باشید